AZALPENAK

Idazlientzat

LAUAXETA

Euzko-idazlien arte, eztabaida asko sortu-erazi daus liburu batek. Euzkera barrija, egiten dabiltzazala, idazle batzuk. Egija ete? Gai onek garrantzija dauko, batez be gaurkoan idazten dabenentzat.

Gustijak bide-onetik ibilli gura geunke, baña bide ori, txarra edo ona dan, ezin jakin ba. Gustijok ago bat eztaukogu.

Bere kazka agertu darua, "Larreko" idazlari-maxulak. Beste batek idatziko ba leus, aren lerruak, ardurarik ez, Baña "Lar reko"-ren itzak auzartu biar. Euzkera ulertu zein? Nondik gaitz ori? Erdera-antza idazten ete dogulako? Euzkel-idazle zaarren jarraille ez gabiltz, entzuten dogu. Yente xea nausi euzkerea ikasteko. Baña yente xeak zelan erabilliko leukez, gai barrijak? Oraingua aurrez-aurre daukogu, ez atzokua. Zaaren jarraikitzale, ixan gura gustijok.

Arein, antziñako arein bularretan ugatza edanak gaituzu, baña ondo azijak bai ete? Gaurko idazlien idazkera dala ta, eztabaida barik, zer-edo-zer jakin gura dogu. Euzkel-idazle onenen saillan diranak, mintza bediz, "Larreko"jaunak diñuan elegaz.

Niretzako bere arrikada batzuk ixan di ra, euskera barrija agiten ari nazalako. Zaarik ez barririk eztago niretzako, gustija euzkera baizik ez. Idazkera, eztozu euzkeraren'era, bakatzaren idea-ispillu baño.

Gomutan dot, España'ko literatuta, txirua zan aldijetan, zer jazo zan. Granada eta Fray Luis de Leon idazten asi ziranetan, erdera motza zan, landu-eza. Lateraz jakin bai, idazle oneik, etabide-barrijetatik ari ziran. Beste batzuk ots-atzetik. Ikera, arritu baitziran aren auzarkuntzagaz. Erderaz ez, latera dozube idazkera ori.

Egunean erdera ez ete, arein idazkera? Bai eta klasiko dozuz. Erderaren ugatzik gozoena, arein liburubetan. Aldakuntza auxe ixan dala. Erriko eredera erabilten dabe beste errijetako idazlarijak? Ezdot uste yente xearen izketa darabillela. Nova sint betera, zaara barri bediz. Zarrai jarraitu, baña barrijak ixan ediz gogoyak. Azala daroe bardiña, mamiña ez.

Bildur gara, orain "Larreko"-ren itzak entzuki. Itzal daukijo idazle orreri ta belarri-zur gagoz. Gaizki baguazi, atzera eginen dogu. Asmo bat artuba naz. Agertuko? Olerkijetan sekulan geyago egin ez. Euzkerea galduteko ixan ezkero, oraingoen lanok, egin ez, eta kitu.

Aiko-maiko, eztabaida asko ixanen dira, onetzaz. Goiko mallan dagozan idazliak ots-egin biar. Ni ari naz, atia zabaldu dot eta etorri bediz gauza barririk daukoenak.

Egunekua

TXARRIKIJA IÑOK GUREZDA

—Baserr:tarren errukirik iñoz etxuat ixan Mikel, baña ontxe errul:i pizkat artzen asita nayeukek.

Atzo gabean, Mikel, Arratia'ko baserritar bat zuala-ta emen Bilbao'ko ostatu baten ikusi nayuan, eta txarrijetzazko saneurrijak esan eustazanian, arr:tuta geratu nintzan. Bost ogerleko ta erdira eltzeko ¡txarri ontxubak! ixan biar yuala esaten yuan arek, ta alan da be salduko ba-da, ezaupide berezijak euki biar zirala.

—Markel ezadi bape estutu, emengo txarrikijak ontxe jasoko:tuk-eta.

—¿Zer dala-ta jaso biar yuek, ba, Mikel? ¿Zeren susmuak erazota esateustazak, ba, gauzorreik?

—¿Aiztu egin yak, ala, Markel? Emetik euren errijetararteko bidai-ikurrak Udalak ordainduten dautzezala eztok entzun ala?

—¡A gixaxua! ¿Ondiño be orretan? Olako bakunker jakaz etorteko, Mikel, ¡ez au ez, esatera niñoyan Arratia'ko baserritar aguratxubaren praketan sartuta! Olako ipuñik edestuteko gogorik etxuan ixan arek, ba, urte baten txarrijak jan eutsanaren erdija be ez ebala artuko-ta, estu be estu zuan-eta.

—Ik esan duana baño geyago agintzen ezpa-yautsiek, gauzeztan txarrijen bat ixango dok.

—Ez, ba; berak iñuanez amabi arruatik gora ei dok.

—¡Ta bost gogerleko ta erdi baño agindu ez?

—¡Arruako, gixona, arruako!

—Arratia'n bertan txarri-salokarijen batek sei baño geyago eginduta euki ixan dabela, ¡postura egingo neukek Markel! ¡Orreik baserr:tarrok gero, Markel, eurak gura dabenetan bakarrik yakijek negar egiten!...

—¡Kontxo! Uste nauyuan baño zur obatakua az-ala esango neukek ontxe Mikel. Aitaturiko arratiarrak esan yuana be orixe ixan dok, ba, orain illa bat inguru dala etxian bertan saldu ixan ba'leu, ¡eztak:t zenbat eta zenbat ogerleko geyago ixango ebazala-ta!

—Eta gero Markel, ik, ni neukok gixagaxotzat, ¡neu bakuntzat!, eta gixagaxua ta bakuna bijak batera az-ala be, eutzaz esango neukezak nik.

—Alako galtziak daukazala-ta esan yuazanian, ba, errukija artu yautzeat.

—Auteskunde egunetan autarkija nortzubei emoten dautsenik esan yok?

—Ez, ba, auteskund etzaz ez:r esateko baño estubago egon dok-eta. Baña bai-yakijak Mikel i nora uan. Bai-yakijak, Mikel, zoritxarrez baserritarrik geyenak euren diru-zaletasunak euren ondamendira eruaten dabezana be, emen aitatu dogun arratiatar baserritarren antzera, a be, ba, bere tx:ndi-zaletasunak etxeko atadijan agindu eutsen saneurri ederra ezetsita Bilbao'rantz ek:rri dau, emen Bilbao'n lauziriko baten aldiñik ezpa-leuko lez bere txarri ederra saldu eziñik ibilteko.

Eta gauzai ondo begiratu ezkero, auxe berau jazoten yakiek euzko-baserritar geyenai: etxekuak, euren anayak etxeko atadijan dagintzezan txindi ederrak, irabazpide onuratsubak, geure buru jaubetza eta abar, euren etxe-maitasunik ezak eta atzerri-txindi-zaletasunak ezetsi-erazo ta euren galdu-mend:ja ixango diran lekubetarantz egitia. Eta euren burubak galduta dakusenian, ¡ordubantxe ixaten yuezak negar ta erostak!; bitartian ez; bitartian txindirik geyen damotsienentzat ixango yuezak euren autarkijak, gero bixi gustija jopu biurtuta autarkija damotsenen oin zikiñai munka ibilli biarra ixango ba'yuek be! Ulertu yuat, Mikel, ik esan gura ixan duana, ¡ulertu yuat!

卐 卐 卐

Ikaspide ederra gure baserritarrentzat auxe, arratiatar baserritar aguratxubari bere txarri ederraz Bilbao'n jazo yakon jazotekua; etxeko atadiko sei ogerlekori muxin egin, gero Bilbao'n egunak egun saldu ez:ñik igazi ondoren bost eta erdi be artu ezin ixateko.

卐 卐 卐

Baserritar maitiok eta euzkotar orok, abertzaletu gaitezen abertzaletu, geure lurrak landuta euzko-azi ederrez betetan ikasi daigun, geu jaurriko gabezan etxeko jaurliak autetsiten, geure-buru-jaube ixaten, auzokuai jaramon'k ez egiten; eta ordubantxe geure gauzak saneurri onian saldu al ixango doguz, ta etxeko ataditik at egin biarrik barik saldu be.

URIBITARTE'TAR IBON.

Atzerritarren jolasak

"BOXEADORIAK"

Sapatu gaba; jentia larri dua Albia-alderantza, "boxeoa" deritxon gixon-burrukaldira, ta neu be jazoten danaren barri jakitiaren lagunari itaunka asi naz.

—¡Eup, mutillak! ¿Nora arrano zuaze, ba, orren arduraz eta arin?

—¡Boxeora, ukabilkara gayuazak, ba, gaur emengo Bilbao-aldeko mutil indartsu ta gogorrak atzerriko beste ukabilkari bategaz burrukaldi garratxa yaukak, ba, ta axe ikusten ga-yuazak. ¡Etorri adi Erletxube, etorri adi eu be geugaz!

Mutil-barrabanok kirol-zaletxuba nazala igarri egin daustie, ta neu be eurakin eruan nabe. Ta beriala "Club Deportivo" deritxon bilbaotarren kirol-jauregijan sartzen gara.

Jauregijau barriz, zegaitik eztakidala, bertorat:ten nazan bakotxian neure jauregija dala begitanduten yat beti. Bai, ba, jauregi onetzaz "Erletxube,,'k baño lan gitxiago egin dabenen bat be ixango da-ta...

Sartu gara, ba, ukabilkarijak ikusteko lekura be, ¡ta ango urruma ta abotsak zer ixan ziran! Eta areik ukabilkarijak alkarri musturrak ausiten ikusitian esan be bai neure kolkorako: "astakillo asko yagok emen, mutil". ¡Areik ziran zapotzekuak!, ¡areik urruma ta orruak!...

Dana eguan illun, burrukalari bijen goi-aldian zan argi, bat baño besterik etzan ikusten, ba. Ikubilkarijak baña ikusten dira. Bilbaotarrak ¡tzaka! eskerkazua jaurti datso atzerritarrari, ta atzerritarrak eskumiagaz okotzian ukutu erritarrari.

Esker-eskumak:n zapotzeko garratzak alkarri emon ondoren, soñez-soin ikubilkada laburrakaz alkarren sabel-ingurubak zaurituten diñardutse bijak, talua ta esnia jaten baño be gogotsubago iñardu be.

Batian bilbaotarren ukabilla indartzubago atzerritarren sabel-:ngururatu zalako-edo, atzerritarrak eskerreko belaunagaz lurrari ukututen dautso, eta aren jauskeriak bilbaotarrari txaluak jo-erazo ta euren erritarrari ¡aupadaka! iminten dauz.

Burrukalarijai begira dauzanak be baña eztagoz geldi, eskubakaz, oñakaz eta abuakaz be indarr:an dabiz, ba, ukubillak estututa "¡jo ta apurtu!" didar egiten dabe batzuk, "¡eskerkazo bat matralla-azurreratubaz lurrera eratsi ta kitu!" beste batzuk ostera.

Eta burrukalarijak euren arpegijak odolez beteta ta arnasozka dirala, indargetuta ta gixantzik be barik azkenerako geratzen dira.

Jolasau gogorregija dala deritxat gixonentzat.

Aldi askuan ondo zainduriko mutillak, ordu lauren bateko burrukaldijan alperrik galduta geratzen dira, ba.

Burrukaldija asitorduko alai agertuten dira, eskubak gora jasuaz begira daukezan gustijak agurtuten dabez, eta ber:ala alkarren arpegijak odolduko dabezan eskubadaz eurakaz alkarri estututa agurtuko dira.

Baña mutillok burrukaldija amaituta gero ikusi biar dira, arpegijak odolez beteta dauk•zanian, euren zaintzallen ondotik burruka-zelait:k urtetan diranian.

Burrukarijok ikusita gure baserritarrakin gogoratu naz, ta gure baserritarren artian ukabilkalari onenetarikuak atara leikezala oldoztu be bai.

Orañarte baña gure baserrijetatik Uzkudun'lako burruklari gitxik urtetan dabe, edo obeto esan da, Uzkudun'lako bat berak be eztau ondiño urten. (1)

Azkenengo burrukaldi onetan ikusi dodazan artian "Aranbilet" eta "Irastortza" ixan dira morrosko ederrak eta azkarrak.

"Aranbilet,,'ek begi zolija dau, azkarra da, bestiak yaurkitsen iges egiten dak:jana ta aurrian daun gixagaxuaren arpegi-ingurubak ederto joten dakijana.

Au burrukalari ona da, ba, ta bere lan barri onetan urrun juango dala dirudi, biarba laster Amerika-alderantz, olako jolas gogorrak :kusi-gurako astakillo asko dagoz alde areitatik-eta.

Irastortza be pizka bat gogortuten ba-da ta arerijuaren ukabilkadak arpegi ganian zirkiñik ein barik artzen ikasi, urrun juan leiteken ukab:lkarija ixango dala uste dogu, alakoxe gogortxubaren antza dauko-ta. Ukabilkari onek bezo luziak eta jokera sutsu ta indarrez betia dau, ba, ta "zartenazo" ederrak emongo leukezanen antza be bai.

Ta ez uste ixan mutil au baserritarra danik, Santurtzeko semia da-ta.

¡Ia, ba, mutillak! Or osterik-oste ib:lli barik, zaindu ta gogortu zeubon soñok, eta neskatuak be ikusi zagijezan, Bilbao'ko kirol-iauregiratuta ekin antxe mustur-jokera gustijak ikasten eta aragijok gogortuten gero Amer ka-ziar juanda txindija iparra-parra! irabazteko.

Au gustijau baña mutil onak ixatiari itxi barik, bestelan, geure euzko-oitura garbi ederrak galtzekotan oba dozube zeubon baserri-soluak-eta layetuten ekin.

Euzko-oitura ederrak galdu baño oba yok, ba, mutillak, ¡il be!

ERLETXUE.

(1) Lerruok idatzita gero jakin dot Lewinsky ukabilkarijak Uzkudun atzoko burrukaldijan apurtu-apurtu egin dabela. Arek be onezkero onenak emon yozak.

ERRIJETATIK

MUNDAKA'TIK

Gabonak juan dira, baña ez beste urtietan legetxe, gomuta oroigarrija itzita baño. Eleizkixunak ederrak ixan bad:ra, aparijak eztira txarrak ixan. "Orquesta" ospetsuba be euki genduban, edo kankarru otsa beintzat. Emakume abertzaliak eta Euzko Gastedi'ko mutillak, asko balijo dabela erakutsi dabe. Antzerki gauzak ederto egin dabez, eurek margo-lanak, oyalak argijak eta gust:ja ipiñi ta. Eskerrak Joseba Mirena, Jon Manu ta Pili'ri. "Manu Soro" "Me caso?" eta abar ikusi genduzan. "La vieja que pasó llorando" "Itxaro ixarra" euzkeraz. Oneik Oldargi'ko atalak dira Sota Aburto'tar Imanil jaunak egiñak.

Ederto egin dabez, baña batez be Miren Nekane'k gustijok negarrez :piñi ginduzan. Itxaro ixarra, be "bafora" ta gusti. (Ori Joseba Mirena leberra da, gero).

Antzeslarijak ondo egon ziran. Burrintzakuak polito betetu eban bere lantxuba. Eta emakumiak zer? Orreik dira benetako emakumiak eta zintzuak. Orainguagaz baña ama:tuterik ez uste ixan. Aberrijaren aldez lan asko egin biar da ta.

Azkenez gauzatxu bi: Antzerkiko aldraen aginduz, eskerrak gustijoi egiten dautzubedaz, Anayai eta lagun dozubenoi.

Eta antzeslarijentzat agurrik samurrena izparringi onetat:k bidalduten dautzubet. Bijotzeko zorijona. Ondo baño obeto portau zarielako.

ILLOBA.

Uarra.—Emen be entzun genduban mundakarrak egin dozubezan antzerki-jayak. Emakumiak batez be punterenguak ei-dira. Jarraituko al'dabe.—L.

AZKOITIA

Bejondaozuela, batzokiko emakumeok. Ezta beriala aiztuko geure etxian gabon aurreko eguna. Lanean n:ntzan beti bezela ta lanetik etxeratutzian, atian ziran neure ume tikietatik, anditxoena. Esan zidaten: aita, iru neskatxa ixan dira ta biarko apari aundi bat ekarri dute geuretzat. Ezin bururaturik zer izan zitekean, barruratu zintzan eta an zeuden mai ganean apari on bat egiteko biar ziran gauza gustiak. Emaztiak nunbait arpegian ikusi zun nere arritzea ta esan zidan: Miren, Ale ta Lurdes izan dira ta batzokiaren izenean eguarri on bat igarotzeko, esan eta juan dira. Egitetan igartzen dalama:tasuna, oldoztuten negualarik, semetxo zarrenak galdetu zidan: Zeñek bialdu ditu jaki eder oyek eta zergaitik?

Esku zabaltze orrek eta semearen galderak biotz palasta eragin zidaten eta sendi gustiari azaldu nion batzok:a zer zan, bertako maiatsuna ta bere Euzko erriaganako maitasun bakarra. Jaun-Goikua gustijen ganetik eta gero Euzkadi. Gure amak gurekin du naiko lan ezta. Zer esango genduke ikusiko bagendu gure jatorduak geure vantziak, etxeko lanak utzi ta auzora jaungo balitz lanera?

Ezin litekela sendia ondo ibilli. Orixe dagite batzokikuak, lenen etxia ta ez etxia utzi ta erbesteko gora beratan nastu. Gure seme zarrenak zerbait bazekiñ eta galdetu ziran eta ¿batzokikuak aldira abesti goxuak euzkeraz beti eta antzerki xamurrak euzkeraz onek ere dabiltzenak? Bai seme, batzokikoak beti euzko-erriko gauzak jaso eta ibiltzen dituzte euzkeraz beti mintzatzen dira idatzi ere euzkeraz, ikusiko dezu denbora asko baño lenago nola idazten duten nezkatxak ere; badira Maitale, Maitena Miren Karmele izenpetzen dutenak eta xamurkiro azaltzen d:ranak; ¿badakizute zer erantzun ziran semiak? berak ere batzokikua izan nai zuala ¡bejonduaisuela batzokiko emakumiak! Nere umiak zuentzat irabasi dituzute.

EUZKO LANGILLE BAT.

Uarra. — Azkoitia'ko emakum:ak orren beste ta geyago be egingo dabe. Eztijaren bitartez abertzaliak egingo doguz, ukubilkabarik.—L.

"LA GRANJA" ATXIKORIA

Txastau eta ikusiko dozube akeitik goxuena egiten dabela. Paketetxubetan gauza politak idoroko duzubez.

"LA GRANJA" Atxikoria-utsa akeitagaz bardin nastau ezkero akeitik gosoena egiten da, k:rijorik eztau artegatuten ezta urdaillik be. "LA GRANJA" onena dalako, eskatu egixube beti.

MOTR KO'TIK

ANTZERKI-JAYAK

Igazi dan igandian emengo Batzoki'ak eta E. A.-Batza'k eralduta emengo gastıak bigarren aldiz antzerkixun politak antzeztu ebezan, "Ames gaxuak" eta "Utzi b:arko" deritxoen antzerki begikuak. Orrez gañera beste bakar-izketa bi ere egin zituzten: "Joxe Ebaisto" ta "Andre poxpoliña". Gusiak egon ziran ondo baño obeto.

"EUZKADI" IZPARRINGIJA.—Izparringi au Nikasi oskigiñaren etxian saltzen da, eta abertzale gusiak gaude berau erozte.a biartuta.

Izparringi aberkoi au len saltzen zuana gure areriyua ixaten zan, eta geyen saltzen zuanian, ogeiren bat zenkaki saltzen zitu:an. Gaur orren beste gutxien saltzen d:tuanian saltzen ditu, ta irurogei ta amar saltzen dituan egunak ere bat baño geyao ixaten ditu.

Bapo N:kasi, ta aurrera beti, oinkada bat baño ezpada ere beti geure aberri-aldez egin.

ONDO JUAN. — Atzerritar sendi bat ixan degu emen orain aldi luzetxu bat dala bertora bixitera etorrita. Sendiyorren ixen-abixenak'n ez naiz gomutatzen, baña Laredo-aldetik etorritakua dala bai-genkian orratio.

Erri onetan urte batzuek lanian igaro ditu. Zumabe'tar Balendin'an menpian igaro ere. Atzerr:tar au oso triperria ixandu da beti, euzkotarren areriyo bixiya. Lengo baten kalian dijuazela, bere semia nega .ez urreratu zitzayon, eta alan negarrez ikusi zuanian, aitak onela esan zion:

—¿Quén te ha pegado, hijo? ¡Dime, dime, que juego la vida por él!"

Ona emen, irakurle argi ikusita atzerritar orreik guganako duten maitetasuna.

Zoriyonez baña sendi onek alde egindu, ta bai aldakixute ¿zega:tik? Emen ezin bixi lezakela-ta alde egindu, ba, artu-emon gusiyak euzkeraz erabilten dirala-ta, alde.

Agur, ba, ta ondo ibilli, ta al dozuia ez geyago onantz etorri, emen atzerritarren usaiñik ere bar:k askoz ere obeto bixiko gera-ta.

Tamala da baña zu bakarrik emetik juan biarra, beste enparauko emen diran ogeiren bat atzerritar ere zurekin eraman ixan ba'zinduzan, ordubantxe geratuko gintzazan obek'ago-ta. Ondo juan, ba, ondo juan. (1).

IZKETAN.—¡Kai··· xio Kaxil! ¡Orreik dira dituzun margo ederrak! Apari ontxuba jan edo... ¿e?

—¿Apari ona esaten dek? Nere atzapartartian arrapatu ba'nitu une atan batzun-batzubei "kaxarrai" egiten zayena la:ster egingo nizkioten. Or nunbaitetik erdi-gosiarekin etorri ta gañera zer jantzi aundirik ezdutela ta ¿eurak nagusi nai? ¡Kanpora, kanpora emetik!... Euren erriyetara dijuazela, ta an nai batute jarri dezala alkate, sekretariyo, aguaz:l, ta baita barrandero ere ni batute. ¿Baña emen geuri agintzen? ¡Ut ortik!...

KAMEDO.

(1) Laredotar ori edozetara be ezta ain gixon txarra. ¡Orrelak:•k ba-lira emen Bilbao - aldian doguzan atzerritarrak!... Oneik be ezt:ra, ba, ixilik egoten, emen ezin bixi leikela ta abar esaten ixildu barik ekinten dautse, ba, baña juan... ¡nora juan!... ¡ezta atzeko isatzetik suba emongo ba'geunskijoe be! Laredotarra diñozunez, juan eg:n yatzube, ta ¡ondo juana ixan daitela!... ¡ta geyago eztaitela etorri arren!

ETXE TA LURR SALDU-EROSTIA
Etxien-gain diru arrtu-emotia
INTXAURRAGA'tar P.
Bilbao-Ballen, 3-2'g. 11.685 Urrutizk

LEXUNA

ZORIJONAK.—Berandu bada be, geure "Lauaxeta,,'ri, olerki idazti barrija dala ta, eta ikusi be bai bere lan andija. Beste .dazl: batzuk be olako lanak eg...n bada..z, zorijonak egin gura dautsodaz. Irakurri dot goralduko dogu izkuntza.

UDALATXEKO GORA-BERAK.—Lengo urteko lotazillean geure udal-etxian sei zeladore ixentautzia ta iturritzain bat erabaki eben. Zazpi agertu ziran zeladore ixateko, bat baña kanpuan geratu zan.

Iturrizain ixateko ostera sortzi etorri ziran. Bakarra biar zan ezkero, zazpi kanpuan geratu biar. Zozolistuak zer asmau eben ete dakixube? Lan ori egiteko zortzitik bi baño ez egozala iñoen. Nortzuk eta zelanguak bijok? Bata zozolistua ta bestia erdelduna jatorriz. Eztabaida andijak ixan ziran. Bost autarkijaz Uriarte'tar Eusebi autu dabe baña zozolistuak asarre dagoz eta tribunalera eruango ei dabe arozo ori.

ITAUNA. — Aldi luziada batzokijan itzaldirik egin eztala. Zer jazoten ete da ba? Naikua ikasi ete dogu? Orain biar doguz ba itzaldijak eta beste zabalkunderako bide gustijak.

"OGOÑOPE"RI. — Ene edizkide, geure olerkarijak esan daust tarrantan alkarrekin etorri zariela, Bilbao'tik Axpe'ra izketa gozua eukiten. Poztuten naz.

ASKETSI.—Txarto idazten ba dot asketsi, luzero idatzi barik egon nazan ezkero, lumea ugertu yat eta.

BESTEA

AB'DIANO'TIK

BERBA ALDIJA.—Gaur, arratsaldeko lauterdietan, egingo dabe berbaldija, Batzokijan Biter:'tar Bingen ospetsubak eta Aztibia'tar Pantzeske neskatilliak. Biteri'k egingo dau berba, karlatar, Euzko langille, eta abertzaletasunezaz.

Aztibia neskatilliak barriz, emakumiaren egin biarrak geure aberrijaren aldez.

Ez dago zetan esan, batuko dala entzule asko, bada danentzako egongo dira atiak zabalik eta gustijok artuko doguz ondo.

Bazkal ostian ordubiterdijetan ixango da bazkidien batzarra eta bertan emongo da artu-emonen gora-beria.

Proba lekua amaituaz dua eta Deun Balasi jayetan sarija atara gure dabenak asi leikez bei ta idijei bab'a emoten.

Arluzea'k beren lagunakaz amaitu dabela esan lei erriko loi bidia, ba'da apurka ba'dabe bagoyaz errija apainduten.

BESTE BAT.

MAÑARI

ARIÑEKETIA.—Igaro zan sapatuban egin eben ariñeket'a emetik Urkiola'ra, "Arrija,,'ko Baleren eta "Agerre,,'ko Permin mutillak. "Arrija,,'kuak irebasi eban, piskat lentxubago eldu zalako; ogeta-amaika miñutuban igon zan eta.

Emetik Urkiola'ra, bost aneurkiñ edo kilometro ta erdi inguru bide dago; aldatz-gorea, barriz, 545 neurkin (metro). Beraz, ikusten danez, mutil bijak be "anka-jokua" bizkor be bizkor egin eben Bulartsubak dira.

Egun orretan, asteguna zan arren, Urk'ola-ganian lagun askotxo batu ei-zan.

EZBIARRA.—Igaro dan asteko barikuan, Bizkarra'tar Liñ emeko "Gereta,,'ko etxagunari, Galdakano errijan belbil edo autoak zapalduta, anka bat ausi yakon. Orain Bilbo'ko gexotegijan aurkitzen da; ta diñuenez, oberantz andija eginda dago. Arin osatuko al-da.

JUAN-ETORRI.—Aste ontan Bermeo'n zan da, Ibarra'tar Errupin gure txaunburu jauna.

—Salamanca'ra juan zan Barrueta'tar Joseba Mirena mutil ikaslia. Asko ikasi.

—Santurtze'ra, Abauntza'tar Julen eta Paustiñe.

—Jayak emen igarota, eguenian juan zan Gazteiz era, ango Karmeldar lekamien ikastetxera, Untzalu'tar Errosale neskatillatxua. Asko ikasi Errosaletxu; ta or zeure a'zkidetxuakaz euzkeraz sarri be sarri berba egin.

GEXORIK.—Gexorik aurkitzen da Kaltzada'tar Saturnine anderea. Osasun opa dautsogu.

Baita egunontan ankan zaurituta makalik aurkitzen da, Goiti'tar Jone neskatillia. Arin osatu i be neska.

MAÑARIKO.

BERMEO'TIK

IRAKASTOLA-LANA.—Izkuntza landu, garb:tu, txukundu ta sendotuteko, irakastolea lakorik eztago. Euzkel-irakastolan geure izkuntza ikasten gabiltz geu be ta onura ederrak ateraten doguz.

Eskerrak geure Udalari, udal-agurgarrijari, irakastola au zor yakolako.

EUZKEL-IXENDUN SEINTXUBENTZAT.—Dakigunez, Bilbao'ko E. A.-B.'ko batzordiak eta emakume agurgarrijak, geure erri ma:te onetako emakumiai bidaldu dautsoez iru seaskatxu ornidu-ornidu euren oyaltxu txukun bigunakaz eta txintxirritxubakaz be bai. Entzun dogunez, gabonetan jayo diran umientzako dira siaskatxu oneik. Euzkel-ixena euki biarko dabe baña.

ARRAINTZA-TO BIJAK. — Itxas-arrañak geyenetan pillo ikerag.rrijetan alkartzen dira (kalia) deritxon leku edo tokijan. Kala oneik itxas-sakon gitxi edo ur-ariñak diran tokijetan dagoz. Onduan areatza daukoe, bedarrakaz yantz:ta. Bermeo'ko kalarik entzutetsubenak dira: Okarantza, Txilimanka, Lauganak, Basamendı, Kabarga, Plai-ederra, Burgo, Pito, Errekado, Basa, Aritzar eta beste batzuk.

MUTIL-ZAR BAT.

Uarra.—¡Kortzoliz! Bermeo'ko urıjau euzkel-idazle trebiak urten biar dabe oraintxe. Punterenguak d:ra gero, mutil oneik. Irakasle onadaukoe. Kalak zer diran ezin ulerturik ibilten ixan naz, eta ona emen ederto ulertu dot. Beti zeozer ikasten da.—Lauaxeta.

ZALDIBAR'TIK

Aspaldijon, idazteko gogo bixija daukot. Jaungoikuak edo, abertzaletasunaren bidaldu dausku adore au, geure aberr:jaren aldez lan egiteko. Eskerrak berari. Eguzkija geure etxietan sartuten dan legetxe, geure emakume gustijen bijotzetan bere egija sartuko alda.

EUZKEL-IXENA.—Berazaluze'tar Pantaleske'ren semetxu jayoparrija ugutzau eben Jon Andoni ixen ederra ipiñi eutsoen. Aita-ama b:txijak ixan ziran Berazaluze'tar Luki eta Miren. Zorijonak.

ANTZERKIJA. — Batzokiko aretuan laster eukiko dogu antzerkija. Zaratea ba' dabil beintzat eta zijur ezkagozan-arren. egija ixango dalakuan gagoz.

"AZKORGAIN,,'ERI.—Zeure izparrik eztogu :rakurten "Euzkel Atala" onetan. Basurde edo aginka egin ete dautzu ba. Zaldibar en be basurde asko dagoz. Otzara zabalera botaten dautzubez? : euri be beste egiten dauste.

MIREN AGURNE.

Uarra.—Kendu egin biar ba, lar daukogulako. Baña abertzale ona danak, ekin egiten dau, olako gauzak ulertuten dauzalako. Etxekoenak diranai, zirtizarta kenduten dautsoeguz idaz-alanak. Ez ete dozu kusi kanpoko bat datorren egunean, zer jazoten dan. Semia maitik kanpora jaurtiten da tokirik eztagolako. Semia baño maitiago kanpokua dalako ez, errespeto edo olako gauza batzuk gorde biar diralako baño. Emen be beste orren beste jazoten da — Lauaxeta.

ELGOIBAR

ZABALKUNDIA.—Illa onen ogeta laugarrenian, Kepa deunaren allaran eta Elgoibar'ko euzko-batzokiak eratuta, jai eder bat egingo da.

Ezpatadantzarijak, meza nagusia, Perosirena besturik, eta itzaldiak gero. Batzarra ere egingo Zoraluze eta Eibar aldetik etorriko diranak:n.

ANDONI DEUNA.—Gaur erriko zaindariare negune degu. Galdots jaunak itzaldia egingo dau. Ezpatadantzariak ere ixango dira.

AGATE DEUNA.—Gogor ekiten dute Amarretan jaupa nagusia; txadoneko-abestiak ikasten.

"ALTZETA,,'RI.—Kaxo, adizkide, bixi aiz beraz? Orko komediantiak zer egiten dute? "T'tires" idatzi genubala ta "esplicasio term:natiak" eskatzen dizute. Baña "señor cabo del gran somatén de la sexta región, con cartulina" orrek, nun irakurri zenun titires?

Lotsa galduko asko dituk orain. Agur eta jauntxu orreik juan daitezala maketaniara. Per omnia secula seculorum, amen.

"ITURRALDE,,'RI.—M:lla esker nitzaz oroitu aitzelako ta "Pillipa" eta "Mirentxu"-ri.

ABERRI.

卐 卐 卐

DEUN ANDONI.—Igandean ospatuko degu gure bigarren saindaria dan Andoni Deuna eta onen izenian izango deguz pesta onek

Goizian goiz biribelketa alajak eresbatxak eta txistulariak.

Bederatziterdietan ibildeuna Andoni Deunaren irud:akn eta eres-batzak lagunduta.

Amarretan jaupa nagusa; txadoneko abes-batxak abestuta eta txonitzaz egingo den Aita Galdos Josu Laguna.

Amaikaterdietan eres-batzak eta txistulariak joko dituzte beren jotaldiak eta txistulariak onek joko ditue.

"Zortxiko Laurak Bat", Lizarriturri'tar Ildepontsa jaunak egiña.

"Azteaketa Pourri", Ansorena eta Aranburu jaunena.

"Minueta", Monzon'tar Bingen jau'ena.

Onen bitartean dantzan egingo dute Euzko-Batzokiko ezpatadantzariak

Aratsaldeko iruretan idi probak eta izango dira "Mush:llo" eta "Urruzuno" batetxeko idiak "Mushillo" izango du lagun "Mokoroa" eta "Urruzuno"-k "Arkotxa" Markina'koa eta Arregi'ta Julen.

Onen bitartean ayri jasotxeko sariak izango dira eta emen batxen dan Irindia izango da ur:ko lanik gabeko langillientzak

Illuntzian txiki-txikixa eta eres-batxa.

ERIOTZA.—Oso gaxo laburrakin ill da Juaristi'tar Jon Joseba "Txanketa" er-igenez esagutzen zan uri guztian eta beran obiratxea egin zan aztearte arratsaldean.

—Astean Donokira ta zan Aranburu'tar Eusebi'nen aur bat.

Nere samin agurra biyen sendiel.

ATXOLIN.

Euren Uskutzkeriya ta geure Uskuztztasuna

EUZKADI'n nere idaztitxubak irakurten dozubezan emakumeak, ezagutuko dozube—uste dot—Sofia Casanoba. erdaldun idazle bikaña. Polonia laterritik Madrid'eko izparringi ospatsubetan, politikatzaz eta beste gauzatzaz egoki idazten daun anderea.

Edozer gauzatzaz egoki idazteko, nai ta nayezkua da gauzak ondo ikustia, begijetan lauso barik ez txikituteko, ta aunditzeko leyar barik, ditubezan baño neurri aundija guak ez ezarteko.

Nere ustez, Polonia ta Errusia'tzas idazten dauanian, gustiz berdiñ ikusten ditus gauzak, baña, beste askoren erara, España'ko gauza kikusteko, leyar lodijak ipintzen dau:z.

Gaitz an, España'ko idazle ta izlari askori igerri dautset.

Ara, lengo baten irakurri dodana bere idazti :ratuın. "La católica España, la altracatólica".

Arriturik gelditu nintzan bera lako emakume batek onenbesteko tentelkeri esatiagaz.

Unamuno'tzat be naikua luze ta zabalerokua zan.

España'ko Uskur tzatasuna, nik ez dakit nun eta nola billatzen duten. "Kiskitza" jaunak esan :labe:ı Josekzrijen tartean izan ezik.

Aste Deuneko ibillzretan (1) batian bakaldunak, bestian bakaldun gaya, bestean kapitan generalak, ango erespatzak, emengo uniformiak eta marguak, botoyak eta galoyak !

Orrek gauzok Uskurtza ba'dira, England eta France'n maniobrak edo guda lanketak egiten dituztenian be ¡bai Uskurtza ugari! Baita len Berlin'en, bakalduna ebienian Tempelhof zelayan egiten ebezan, erderas "parada de la guardia', c:aten yakon aretan be.

España'n, gustiz berarizko Uskurtza dabie, beste iñungo errijetan ez bezelako esaerakaz.

Ama Nezkutza, bizirik eguala Zaragoza'ra etorri zala, Jesuren Biotz Deunak berak esan ebala, iñun ez lez España'n aginduko ebala.

Kurutzearen alde ta illargi erdijen aurka, sortzireun urtetan guda gogorra egiñ ebala España'k. Jaun-Goikoaren arpegia aiñ eritan dagoala, ta abar eta abar

Lenengo iru gauza orrek, danok entzungo zebiezan. Laugarrena, iñoiz entzun ez ba'dezute neuk esango deutzubet zelan jakiñ neban.

Jaen'era lenengo aldiz eldu nintzanian, eleixa nagusi edo Katedrala ikustera juan nintzan ıgustiz aundija ta ederra da, Renacimiento, erakua).

An nenbillan, astiro, astiro, kapilla gustijetara begira, ta, onetariko baten, burdiñezko erraja aurrian iru edo lan emakume ikusi nebazan belaun:k:rik.

Ni be, belauniko tu nintzan, ta begiratu neban arrurantz.

Amai bat argi pixtuta egozan altara gañean, ta euren erdijan, zer zan idoro ezin neban, eta asko dizdiratzen zuen gauza bat.

Nere albuan egoan emakume bati galdetu neutson ia zer zan, an, altara ganian, egu:n gauza eder a, eta auxe erantzun eustan izki bat kendu :a ipı:k barik. "Uste no s'ha enterao que der Sielo cayeron tré cara e Dió?".

Zuk ez dakizu, Zerutik Jaungoikoaren iru arpegi jausi zireanik orain diskarren?u

¡Ta au esatean, burutik oñera begiratu eustan "Nundikakua :can l:ike aiñ emakume ezjakiña? esa:a: le:".

..Ez, andrea, erantzun neunts::ı apal, apal, iñoiz ez dot entzun olakorik.

Ta gero berak "Pucé, la primera cayó en er má y esa se perdió; la segunda se cayó en Roma y esa la tiene er Papa, y la tersera cayó en Jaén y ahí latié usté".

Au gora bera Andalucia gustijan, igandia ala aste eguna dan ez da igertzen, ez soloetan ez txiroen etxietan.

Soloetan, naiz tramaukuluaz naiz mando edo zaldijagaz, goldaetan aste egunian lez egiten dabe.

Bidetxabaletan ostera ogetamar inguruko gixon pilluak ikusten dira biarrian, eta emakumeak berriz igande arratzaldean josteko makiñia ataiko atera atarata josten yarduten dabe.

Igande goxean etxea zuritu, ta ateak margotu. Au, asteoro egin oi duten biarra da Andalucia'n, ta beti igandean.

¿Eta elexan? Eleizan ez dozube gixonik ikusiko, Sofia Casanova'k jantzi ditu:n betaurrakaz be. Amar milla biztanledun erri bateko txaunburubak esan eustan, urte osuan lan gixoneskok akar bakarrik Gure Jauna artu ebiela.

Malaga'ko amazazpi milla biztanledun erri baten, neuk ikusi neban Eguben Deun egunekn eleizkixunean, palijua eruateko ozta-ozta lau gixon aurkitu zirean eleiz gustijan, ta Gure Jaunen aurrian, atzokaz lau emakume juan gintzazan. Neu bat.

Bai dakit beste erri baten—neuk ikusi ez dotan arren—Corpus Christi egunien, palijua emakumeak eruan ebiela, igaz oindiño, gixonik eleizan egon ez zalako.

¿Nun da ba "la ultracatólica España" ori?

ARRITOKIETA.

(1) Ez diñot ibildeuna, ibillera, areik deunak ez gutxiago ez dirialako.

La próxima
Página Agrícola
se publicará el día
23 de enero
y en ella publicaremos artículos de gran interés para nuestros labradores y para todo aficionado a la agricultura.
Lector:
Difunde entre tus amigos estas páginas de interés material. Ellas pueden ser la ocasión para hacer brotar en sus almas el afecto a todas nuestras cosas, aun las más elevadas.

Tintorería Inglesa
Plaza Nueva, 5. Teléfono número 13.073